

درس سیزدهم فارسی
موضوع: ادبیات انقلاب
پایه: هشتم (دوره‌ی اول متوسطه)
تهیه‌کننده: زهرا چهارراهی
دیرستان: ۱۵ خرداد
استان: تهران
منطقه: ۴ تهران

پیام های درس :

۱: انقلاب ایران بر پایه ی خدا محوری ، رهبری دینی ، رهبری ولایت فقیه و وحدت مردم است .

۲: دین و فرهنگ ایرانی عامل درخشش انقلاب است .

۳: زبان هر جامعه ای، عامل انسجام و وحدت همه اقوام یک سرزمین و نماینده فکر و فرهنگ همان دوره است .

۴: ادبیات بر انقلاب اسلامی و انقلاب اسلامی بر ادبیات تاثیر گذاشت .

بهمن ماه ۱۳۵۷ در تاریخ معاصر ایران جلوه‌ای ویژه یافته است؛ چون از یک

سو، هنگام فروپاشی نظام شاهنشاهی و از دیگر سو، آغاز رهایی و آزادی مردم و

شکل‌گیری جمهوری اسلامی است. نظام ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی، سرانجام با انقلاب

ابسته پسین، صفت بیانی کنایه از بین رفت هسته وابسته پسین، صفت بیانی

شور انگیز مردم، به رهبری امام خمینی (ره) کنار زده شد. این انقلاب امید بخش که پایه

وابسته پیشین، صفت اشاره

و اساس آن در سال ۱۳۴۲ شکل گرفت، سه ویژگی برجسته دارد:

بزرگ، چشمگیر

اعتقاد داشتن به دین

■ خدا محوری و دین باوری

اساس رهبری دینی

■ رهبری بر پایه اصل ولایت فقیه دانشمند، آنکه به احکام شرع عالم است

انسجام، متحد بودن

هم خانواده ی واحد، وحید

■ وحدت و یک پارچگی مردم

مترادف

هم خانواده ی معتقد، عقیده

وابسته پسین، مضاف الیه

هسته

ایمان و اعتقاد مذهبی، نخستین و اصلی ترین عامل پیوند رهبری و ملت و سبب

وابسته پسین، مضاف الیه

صفت عالی

صفت شمارشی

استواری مردم بود. در حقیقت، دل سیاری «رهبر» و «مردم» به لوجید و ایمان

علاقه مندی

الهی، آن چنان این دو را به هم پیوند زد که دوگانگی از میان برخاست و «وحدت»
اختلاف، تفرقه **اتحاد، هم بستگی**
متضاد **آشکار شد**
کلمه «پدیدار گشت»
رهبی **دانشمند، حکیم**
عقیده **کنایه از مردم دین باور و انقلابی ایران به پیشوایی بنیان گذار فرزانه انقلاب اسلامی و با**
حمایت آموزش ها، جمع تعلیم
تکیه بر تعالیم الهی، سه اصل اساسی «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی» را از همان
وابسته پیشین، صفت اشاره
آغاز به عنوان هدف اصلی قیام خود به جهانیان اعلام کردند.
هسته

استفاده کردن

چیزی که بر درخشش این انقلاب می افزاید، بهره گیری از تعالیم اسلامی و ارزش های

آفریننده، خلاق

فرهنگ ایرانی است؛ زیرا باطن هر ایرانی همواره ریشه در دو سرچشمه زایا دارد؛ یعنی

«دین» و «فرهنگ» و همین دو است که او را پاینده و استوار می دارد.

مترادف

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

ادبیات به یاری ابزارها و عوامل گوناگون پدید می آید. نخستین ابزار پیدایش هسته

ادبیات، زبان است. زبان، عامل انسجام و وحدت همه اقوام یک سرزمین است. یک پارچگی همبستگی جمع قوم

زبان هر جامعه در هر دوره ای، نماینده فکر و فرهنگ همان روزگار است. بهترین

راه برای آشنایی با اندیشه ها و باورهای هر جامعه، روی آوردن به ادبیات آن جامعه عقاید کنایه از توجه کردن

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

است و مقصود از ادبیات، همه آثار نظم و نثری است که آینه فرهنگ و اندیشه یک ^{جمع اثر}

جامعه است؛ به عبارت دیگر «ادبیات، بیان حال یک جامعه است».

وقتی شما به یک اثر ادبی مانند شاهنامه، گلستان و مشوی مولوی رو می کنید، چهره ^{مراعات نظیر}

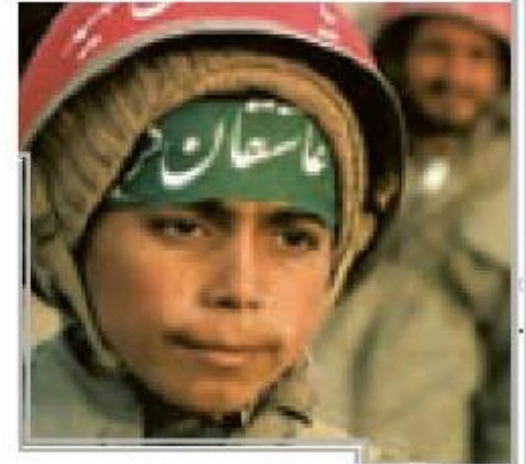
انسان های آن جامعه و رفتار و منش اجتماعی اشخاص را پیش چشم خود دارید. اصولاً ^{خوی، عادت}

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

مشبه به کلید شناخت هر ملتی، ادبیات آن ملت است. ^{مشبه}

پس از واقعه عظیم انقلاب اسلامی، بسیاری از بنیادهای فکری، ^{پایه، اساس}

فرهنگی و معیارهای ارزشی و اخلاقی جامعه ایران دگرگون شد. این ^{اندازه}

انقلاب دینی و فرهنگی در آثار نویسندگان پس از انقلاب اسلامی نیز ^{هسته} ^{وابسته پسین، صفت بیانی} ^{ظاهر شد} جلوه کرده است.

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

انقلاب اسلامی، درهای تازه‌ای به روی ادبیات گشود و واژه‌ها و ترکیب‌هایی مانند:

«استقلال، اسلام، قیام، شهادت، ایشان، شرافت، گرامت، مبارزه، تعهد، مردانگی،
به پا خاستن، برخاستن از خود گذشتگی بزرگواری پیمان بستن جوانمردی

ایستادگی، ستم ستیزی، جانبازی، رزمندگی، بسج، ولایت، شهید، برابری، برادری،
مقاومت مبارزه با ظلم و ستم فدا کردن جان آمادگی

حماسه، عدالت، رشادت و... «را با نگرشی جدید، در زبان مردم رواج و گسترش داد.
دلیری شجاعت دلیری شجاعت دیدنی تازه رهبری دینی

اعادت
نظیر

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

برتری
از خود گذشتگی
در ادبیات انقلاب به آزاداندیشی توجه شد و فضیلت‌هایی مانند همدلی و صفا، ایشار،

مراعات نظیر
مقاومت و مبارزه در برابر ظالمان و روحیه جوانمردی و پهلوانی، پدیدار گشت،
آشکار شد

جمع اثر
بر پایه آنچه گفته شد، ادبیات انقلاب، انقلابی است که در درومایه و محتوای آثار و
مجتوا

جمع فکر
افکار پدید آمده است و عشق و شور و جوانمردی و دین‌باوری و ایشار در آن موج می‌زند.
شوق، ذوق

مترادف

ادبیات انقلاب، انقلاب ادبیات

ادبیات انقلاب، آینهٔ انقلاب است و مشبه به کجمنه‌ای است که آرزو آرمان‌های انقلاب اسلامی را در خود جای داده است.

درآمدی بر ادبیات داستانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، (با کاهش و تلخیص)

خودارزیابی

۱ سه ویژگی انقلاب اسلامی را بیان کنید.

۱: خدا محوری و دین باوری ۲: رهبری بر پایه ی اصل ولایت ۳: وحدت و یکپارچگی مردم

۲ مقصود از عبارت «انقلاب اسلامی، تولدی دیگر» چیست؟ پس از انقلاب بسیاری از بنیادهای فکری، فرهنگی و معیارهای ارزشی و اخلاقی جامعه دگرگون شد این انقلاب دینی و

فرهنگی در آثار نویسندگان پس از انقلاب اسلامی نیز جلوه گر شد
۳ به نظر شما چرا آثار فرهنگی، آینه احوال و افکار جامعه است؟

آثار فرهنگی هر جامعه ای به زبان همان جامعه گفته می شود زبان هر جامعه در هر دوره ای نماینده ی فکر و فرهنگ همان روزگار است. بهترین راه برای آشنایی با اندیشه ها و باورهای هر جامعه، روی آوردن به ادبیات آن جامعه است

کنایه : هر گاه بخواهیم درباره ی مطلبی ، به طور غیر مستقیم صحبت کنیم و مقصود خود را بیان کنیم از کنایه استفاده می کنیم

کنایه سخنی است که دو مفهوم دارد :

۱ : مفهوم دور

۲ : مفهوم نزدیک

★ در کنایه مقصود گوینده ، معنای دور است .★

مثال :

دست روی دست گذاشته است :

- ۱: مفهوم نزدیک : شخصی که یک دستش را روی دست دیگری گذاشته است .
- ۲: مفهوم دور : این شخص کاری انجام نمی دهد . ← کنایه

مثال :

هنوز از دهن ، بوی شیر آیدش

- ۱: مفهوم نزدیک : دهنش بوی شیر می دهد
- ۲: مفهوم دور : هنوز بچه و بی تجربه است . ← کنایه

مثال :

- ۱: یکی را به خاک اندر آرد ز تخت ← **کنایه از کوچک و پست شمردن**
- ۲: یکی را به سر بر نهاد تاج بخت : ← **کنایه از گرامی و بزرگ داشتن**
- ۳: از گفته او میبچ سر را : ← **کنایه از نافرمانی**
- ۴: گندم از گند بروید جو ز جو : ← **کنایه از هر کاری در زندگی انجام بدهی نتیجه ی آن را می بینی**
- ۵: فلانی ریش سفید است : ← **کنایه از باتجربه بودن**

فعالیت‌های نوشتاری

۱ در متن درس، از میان گروه کلمات مهم املائی، دو نمونه برای هر یک از انواع ترکیب (اضافی-وصفی) بیابید و بنویسید.
موصوف و صفت: واقعه عظیم، معیارهای با ارزش، بنیان گذار فرزانه

ترکیب اضافی: ولایت فقیه، وحدت کلمه، انقلاب ادبیات

۲ مفرد واژه‌های زیر را بنویسید، سپس آنها را با نشانه‌های جمع فارسی «ان» یا «ها» جمع ببندید.

فضیلت - فضیلت‌ها

■ فضایل

عامل - عاملان / عامل‌ها

■ عوامل

■ آثار اثر - اثر‌ها

■ علما عالم

■ افکار فکر - فکر‌ها

■ مفاهیم مفهوم - مفهوم‌ها

عالم‌ها - عالمان

فعالیت‌های نوشتاری

۳ در هر یک از گروه‌های اسمی زیر، وابسته‌ها را مشخص کنید و نوع هر یک را بنویسید.

- نخستین عامل مهم
- صبح صادق
- یک اثر ادبی
- این انقلاب امیدبخش
- همان ملت غیور

۴ از متن درس هفتم، دو کنایه بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

دامنش گرفت : کنایه از التماس کردن / در پی او روان شد : به دنبال او رفت

پاسخ ۳: نخستین عامل مهم: (نخستین وابسته ی پیشین، صفت شمارشی/عامل هسته/مهم: وابسته ی پسین، صفت بیانی

یک اثر ادبی: یک وابسته ی پیشین، صفت شمارشی / اثر هسته / ادبی: وابسته ی پسین، صفت بیانی

همان ملت غیور: همان وابسته ی پیشین، صفت اشاره / ملت هسته / مهم: وابسته ی پسین، صفت بیانی

صبح صادق: صبح هسته / صادق: وابسته ی پسین، صفت بیانی

این انقلاب امید بخش: این وابسته ی پیشین، صفت اشاره / انقلاب هسته / امید بخش: وابسته ی پسین، صفت بیانی

شاد و تندرست باشید چهار راهی